

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

LEGE pentru asigurarea dreptului de a plăti cu numerar pe teritoriul României prin abrogarea Legii nr. 70/2015

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1.Descrierea situației actuale

România este țara unde numerarul este interzis ca regulă, dar permis numai ca excepție

Legea nr. 70/2015, care a înlocuit OG nr. 15/1996 anterior în vigoare, **interzice plățile în numerar** pentru orice operatori economici, ca regulă.

De la această regulă, însă oferă o derogare, anume „facilitatea” de a putea plăti în numerar sub un anumit plafon. În 2015, acest plafon era de **10.000 lei** pentru persoanele fizice (de peste 4 ori salariul mediu al vremii și de peste 10 ori salariul minim) și **5.000 lei** (de 2 ori salariul mediu și de peste 5 ori salariul minim) pentru persoanele juridice.

Evident că la această regulă sunt câteva entități care au voie totuși să facă tranzacții în numerar: Trezoreriei Statului, băncilor, operatorilor de jocuri de noroc, schimburilor valutare și alte câteva entități.

Aceste reguli au fost motivate de dorința de a combate evaziunea. Analizând indicatorul evaziunii „gap de TVA”, vedem că evaziunea în 2015 a fost de **34.8%**, crescând la **37.3%** în 2016.

Prin legea nr. 296/2023 au fost aduse limitări mai drastice, statul argumentând că doar elimină „facilități”, regula interzicerii plăților cu numerar rămânând aceeași ca până acum. Modificările aduse nu au fost fundamentate în expunerea de motive raportat la combaterea evaziunii fiscale.

În ceea ce privește limitele legale de efectuare a plăților cu bani cash, **au scăzut de 5 ori plafoanele** pentru plățile efectuate între persoanele juridice și **la jumătate** cele efectuate de către persoane fizice. Asta în timp ce salariul mediu brut în 2023 este **6.789 lei**, de aproape **3 ori mai mare** ca în 2015, iar salariul minim este **3.300 lei**, de **peste 3 ori mai mare** ca în 2015. Evaziunea TVA a crescut la **36.7%**.

2015				2023			
Sal. Min.	Sal. Mediu	Evaziune TVA	Plafoane cash	Sal. Min.	Sal. Mediu	Evaziune TVA	Plafoane cash
975	2.415	34.8%	10.000 PF 5.000 PJ	3.300	6.789	36.5%	5.000 PF 1.000 PJ

Această modificare a generat un răspuns negativ atât în piață din partea operatorilor economici a căror activitate este îngreunată și ale căror costuri sunt ridicate semnificativ, cât și din partea românilor persoane fizice ale căror **autonomie, libertate și drepturi sunt restricționate în mod drastic și nejustificat**.

Prin contractul de depozit bancar românii pierd proprietatea banilor depuși, și dobândesc o creanță de aceeași valoare

Conform art. 2191 Cod Civil, „*Prin constituirea unui depozit de fonduri la o instituție de credit, aceasta dobândește proprietatea asupra sumelor de bani depuse și este obligată să restituie aceeași cantitate monetară, de aceeași specie, la termenul convenit sau, după caz, oricând, la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de părți ori, în lipsă, de uzanțe.*”

Astfel, prin constituirea depozitelor bancare, românii nu mai sunt proprietari ai banilor depuși, proprietatea fiind transferată băncii, în timp ce persoanele fizice dobândesc o creanță de aceeași valoare împotriva băncilor respective, suportând toate riscurile aferente recuperării unei creanțe în cazul unui eveniment economic nefavorabil băncii sau economiei mai largi, dar și alte inconveniente sau riscuri precum blocarea conturilor abuzivă sau din erori de sistem, pentru neactualizarea unor date de buletin în persoană, dovedirea surselor banilor depuși, comisioane de depunere/retragere/administrare cont, etc.

Desființarea graduală a numerarului forțează românii să renunțe la proprietatea lor asupra banilor și să o convertească într-o creanță asupra băncilor.

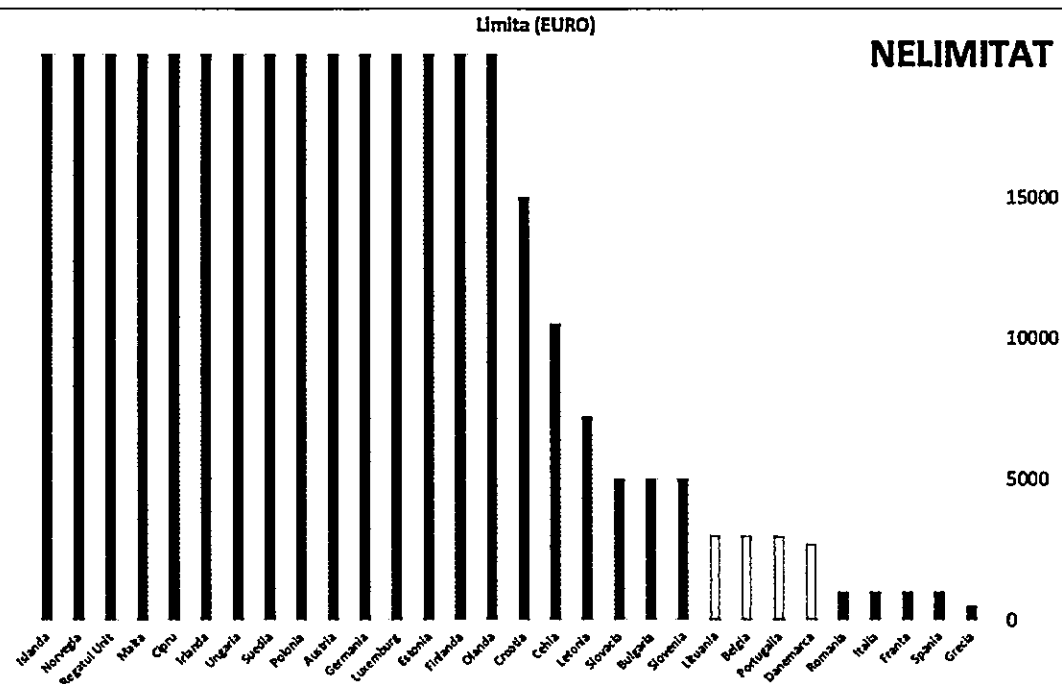
Banca Centrală Europeană despre rolul banilor cash: asigură libertate, autonomie, protecția vieții private și sunt siguri

Conform Băncii Centrale Europene, numerarul reprezintă mijlocul de plată preponderent în cadrul zonei euro și este esențial pentru incluziunea cetățenilor vulnerabili din punct de vedere social, precum categoria vârstnicilor sau cea a persoanelor cu venituri mai scăzute, dar mai ales:

- **asigură libertate și autonomie.** Bancnotele și monedele reprezintă singura formă de bani pe care cetățenii o pot deține *fără implicarea unei părți terțe*. Nu este necesar accesul la echipamente, internet sau electricitate pentru a plăti cu numerar, ceea ce înseamnă că acesta poate fi utilizat în cazul unei pene de curent sau al pierderii cardului;
- **asigură protecția vieții private.** Operațiunile cu numerar respectă *dreptul nostru fundamental la protecția vieții private, a datelor și a identității în chestiuni financiare*;
- **este sigur.** Numerarul s-a dovedit a fi sigur în ceea ce privește *criminalitatea cibernetică, fraudă și contrafacerea*. De asemenea, întrucât reprezintă bani ai băncii centrale, acesta *nu presupune riscuri financiare nici pentru inițiatorul plății, nici pentru destinatarul acesteia*;
- **te ajută să ții evidența cheltuielilor.** Numerarul îți permite să îți ții *cheltuielile sub un control mai atent*, de exemplu te împiedică să îți depășești bugetul;
- **este rapid.** Bancnotele și monedele permit reglarea imediată a unei plăți;
- **are caracter incluziv.** Numerarul oferă opțiuni de plată și de economisire persoanelor cu *acces limitat sau fără acces la monedă digitală*, acesta fiind astfel esențial pentru incluziunea cetățenilor vulnerabili din punct de vedere social, precum categoria vârstnicilor sau cea a persoanelor cu venituri mai scăzute;
- **este un mijloc de teaurizare.** Numerarul este mai mult decât un simplu instrument de plată. Acesta permite cetățenilor să dețină bani în scopul *economisirii fără riscul de nerambursare*.

România e printre singurele 5 țări cu limite mai mici de 3.000 euro, și printre singurele 15 țări cu limite la plata cash

Prin restricțiile introduse, România se numără printre **singurele 5 țări** cu limite mai mici decât 3.000 euro, și printre singurele 15 țări cu limite la plata cash:

Dintre cele 15 țări cu limite asupra plăților cu bani cash, România impune o limită de 4 ori mai mică decât media.

Nu există nicio corelare între plafonarea plăților cash și marea evaziune fiscală

Mai mult, conform celor mai recente date privind evaziunea TVA în Europa, observăm că nu există o corelare între limitele plăților cu bani cash și marea evaziune cu care se confruntă România. Astfel, printre celelalte 4 țări cu limite mai mici de 3.000 euro, doar Grecia și Italia au evaziune peste 10%, în timp ce Franța are sub 5% iar Spania sub 1%. România se află de departe în vârful clasamentului cu o evaziune de 37%, deși exista o limită de 2.000 euro la plățile cu bani cash (pentru persoane fizice), în timp ce dintre țările fără limite impuse la plata cu bani cash, doar 3 au evaziune peste 5%.

Tara	Limita (EURO)	Evaziune TVA
Grecia	500	17.80%
Franța	1.000	4.90%
Italia	1.000	10.80%
România	1.000 (anterior 2.000)	36.70%
Spania	1.000	0.80%
Danemarca	2.700	5.00%
Belgia	3.000	6.90%
Lituania	3.000	14.50%
Portugalia	3.000	3.60%
Bulgaria	5.000	4.90%

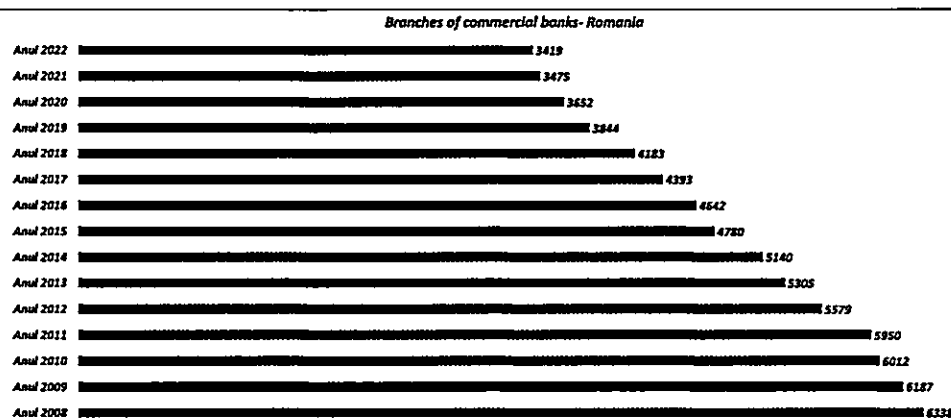
Slovenia	5.000	2.00%
Letonia	7.200	7.30%
Cehia	10.500	7.00%
Croația	15.000	5.70%
Austria	Fără limită	2.80%
Cipru	Fără limită	8.30%
Estonia	Fără limită	1.40%
Finlanda	Fără limită	0.40%
Germania	Fără limită	2.80%
Irlanda	Fără limită	6.70%
Islanda	Fără limită	Nu există date
Luxemburg	Fără limită	1.60%
Malta	Fără limită	25.70%
Norvegia	Fără limită	Nu există date
Olanda	Fără limită	-0.20%
Polonia	Fără limită	3.30%
Regatul Unit	Fără limită	Nu există date
Suedia	Fără limită	3.80%
Ungaria	Fără limită	4.40%

Dacă în 2015 acest indicator al evaziunii era **34.8%**, după adoptarea Legii nr. 70/2015, el a crescut în 2016 la **37.3%**, și nu a fost în vreun fel combătut de limitările existente în lege de peste 25 de ani.

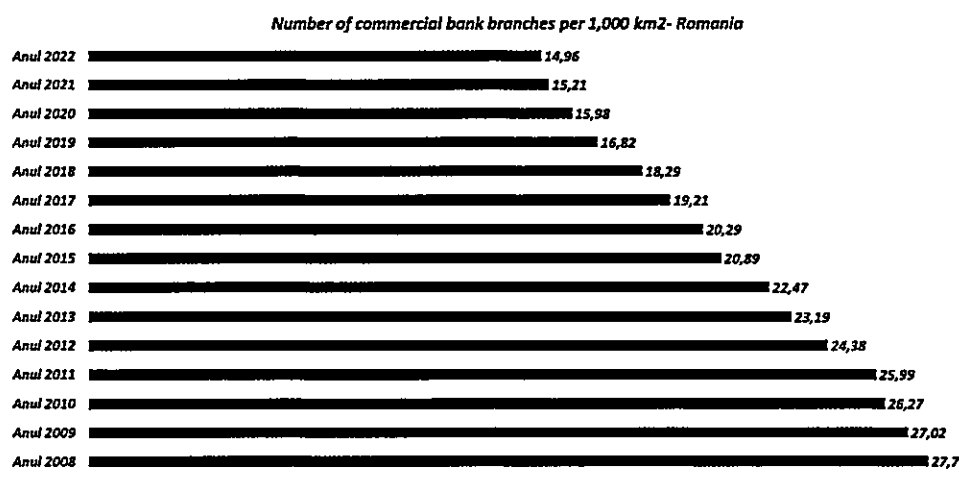
Mai mult, nu doar că restricțiile impuse nu sunt justificate din punct de vedere al combaterii fenomenului evaziunii fiscale, astfel cum reiese și din datele europene, dar în plus chiar îngreunează activitatea mediului privat și crește costurile de funcționare ale operatorilor economici, cu consecințe inclusiv asupra consumatorilor dar și în ceea ce privește sumele care s-ar colecta la bugetul de stat.

Accesul la serviciile financiar-bancare este limitat pentru români

Datele FMI arată că numărul unităților bancare s-a înjumătățit în ultimii 15 ani și este în continuă scădere, mai ales în zonele rurale, existând chiar localități fără unități bancare:

Aceeași este concluzia și când analizăm numărul de unități bancare la mia de kilometri pătrați, aceasta înjumătățindu-se și fiind în continuă descreștere:

Datele FMI privind accesul la sistemul financiar arată aceleași concluzii și în ceea ce privește bancomatele, românii având un acces limitat la bancomate, și existând numeroase cazuri în care cele mai apropiate bancomate se află chiar la kilometri depărtare.

Limitarea plăților cash afectează și consumatorii persoane fizice, și micii antreprenori și operatorii economici mari

Limitarea autonomiei financiare și a drepturilor reprezentată de restricționarea plăților cu bani cash afectează chiar și persoanele care în mod normal și uzual folosesc plata cu mijloace electronice. Astfel pentru persoanele fizice, restricționarea plăților cu bani cash:

- este o **îngrădire a drepturilor** de a dispune de banii muncii în ambele modalități fizic/electronic, iar alegerea trebuie să aparțină românilor;
- impune **costuri suplimentare cu comisioane** pentru cei care nu au comisioane negociate la bancă;
- prezintă **riscul imposibilității de a face plăți** atunci când se deteriorează cardul din cauza bancomatelor vechi sau altor accidente până la reemitere;

- mărește **povara și riscul erorilor de tranzacție** în seama persoanelor fizice, fiindcă termenul de repunere a banilor în cont este de regulă 30 de zile condițiilor generale pe care le semnează clienții la deschiderea conturilor;
- mărește riscul suportat de persoane fizice în cazul **atacurilor cibernetice sau blocării sistemelor** electronice ale băncii;
- limitează dreptul **diversificării** instrumentelor de plată.

Totodată, pentru micii antreprenori prezintă o serie distinctă de poveri suplimentare, precum:

- **îngreunarea plăților** către furnizori cu încasările cash de peste zi;
- **creșterea costurilor de timp și deplasare zilnică** la bancă, mai ales atunci când distanța este considerabilă în mediul rural;
- **creșterea costurilor cu comisioane de 1-2% la depunerea banilor** în bancă la ghișeu, fiind frecventă „defectarea” bancomatelor fie complet, fie prin neemiterea bonului la încasare or întârzierea actualizării soldului de cont la depunere;
- **creșterea costurilor cu comisioanele 1-3% la plata cu POS-ul electronic** de la persoanele fizice, respectiv juridice;
- **creșterea costurilor cu asigurarea unui semnal funcțional** pentru comunicațiile electronice, mai ales în mediile un semnalul nu este bun din cauza rețelei, făcând dificilă încasarea prin POS;

Aceste greutăți sunt reflectate și de poziția Asociației Naționale a Comercianților Mici și Mijlocii din România, ANCMR, exprimate recent de vicepreședintele său: „Gândiți-vă că sunt peste 60.000 de mici comercianți, foarte mulți având magazine în zone rurale, unde plățile se fac exclusiv cash. Clienții vin și plătesc cu bani gheață, unii coboară din munte să-și facă aprovizionarea. Seara, proprietarul s-ar duce la cash and carry să-și refacă stocurile, dar acum ne-a coborât plafonul. Păi unde și cum să-mi urc eu bani pe card la ora aia ca să-mi plătesc marfa cu cardul?”

În mod similar, restricționarea plăților cu cash afectează inclusiv operatorii economici mari, cu afectarea imediată a consumatorilor acestora prin calitatea serviciilor dar și creșterea prețurilor:

- prin **imposibilitatea de a face încasări** în numeroase zone din unde nu există semnal/internet mobil sau este extrem de limitat;
- prin riscul unor **cheltuieli neprevăzute** generate de activități extinse cu risc ridicat, cum ar fi operarea unor flote de transportatori pe diverse trasee, care pot genera cheltuieli cash mari;
- prin **creșterea riscului de neîncasare** prin transferarea încasărilor prin bancă, neputându-se controla momentul plății, mai ales în relație cu firmele mici care nu au o disciplină financiară riguroasă sau disponibilități la rândul lor dependente de condiții de încasare dificile;
- prin **creșterea semnificativă a termenului efectiv de încasare**;
- prin **cheltuieli suplimentare** la fiecare încasare prin POS;
- prin **costuri suplimentare** cu depunerile în bancă datorată creșterii frecvenței depunerilor;

Aceste îngrădiri vin să întâmpine eșecul statului român în combaterea evaziunii fiscale, fără însă a arăta modul în care va îngreuna în mod concret evaziunea și mai

	ales fără a cuantifica cifra de colectare pe care se presupune nejustificat că ar crește-o. Astfel, statul restricționează drepturile tuturor românilor nejustificat pentru a pretinde că ar combate evaziunea unei minorități. Cu o Agenție Națională de Administrare Fiscală nedigitalizată, statul impune digitalizarea pentru milioane de români, inclusiv pentru vârstnici și persoane cu acces redus la sistemul bancar. Conform datelor Băncii Mondiale, aproximativ 25% din pensionari nu folosesc mijloace electronice de plată, în timp ce peste 30% din întreaga populație nu are cont bancar, această cifră crescând la peste 40% în cazul populației sărace sau vulnerabile financiar. Nu în ultimul rând, restricționarea drastică a dreptului cetățenilor de a face plăți cu bani cash crează premisele unor măsuri ulterioare de control și sancționare în cazul unor proteste civice. În acest sens, indicăm ca exemplu măsurile luate de guvernul Canadei împotriva protestului civil al transportatorilor. Măsuri drastice prin care guvernul îngheța conturile bancare ale celor afiliați protestului și impunea restricții financiare.
2. Schimbări preconizate	Se propune abrogarea legii care instituie regula plăților bancare, și doar ca excepție permite exercitarea drepturilor prin plăți în numerar.
Alte informații	Nu este cazul.
Secțiunea a 3-a Impactul socio-economic al proiectului de act normativ	
1. Impact macroeconomic	Un impact macroeconomic pozitiv semnificativ, ar crește flexibilitatea și libertatea tranzacțiilor financiare pentru indivizi și întreprinderi, facilitând schimburile economice . Acest lucru ar stimula consumul și ar încuraja activitățile economice , deoarece oamenii ar avea mai multe opțiuni în gestionarea banilor lor. În plus, eliminarea restricțiilor privind plățile cash ar contribui la reducerea costurilor asociate cu sistemele electronice de plată, precum taxele de tranzacție și infrastructura tehnologică. Aceasta ar putea duce la o mai bună incluziune financiară , permițând unui număr mai mare de oameni să participe activ la economie și să economisească, contribuind astfel la creșterea economică . Astfel, va îmbunătăți climatul economic și va spori eficiența tranzacțiilor financiare într-o economie.
2. Impact asupra mediului de afaceri	Ar aduce numeroase beneficii mediului de afaceri, ar reduce cheltuielile comercianților și întreprinderilor, eliminând taxele asociate cu plățile electronice și procesarea acestora. Această economie financiară ar putea duce la o îmbunătățire a marjei de profit mai ales pentru cele mici și mijlocii. În plus, plățile cash facilitează tranzacțiile pentru segmentul populației care preferă sau depinde de acest mod de plată, ceea ce ar putea extinde baza de clienți pentru întreprinderi. În același timp, ar reduce riscul de fraude electronice și ar simplifica procesele contabile , contribuind la creșterea eficienței operaționale . În ansamblu, eliminarea interdicției

	privind plățile cash ar crea un mediu de afaceri mai prietenos, mai eficient și mai accesibil pentru toate tipurile de întreprinderi, având un impact pozitiv asupra mediului de afaceri în ansamblu.
3. Impact social	Un impact social pozitiv, ar promova incluzivitatea financiară , oferind posibilitatea tuturor cetățenilor, inclusiv celor cu acces limitat la serviciile bancare sau digitale, să participe la economie. Persoanele în vârstă , cei care trăiesc în zone rurale sau în comunități marginalizate ar beneficia de această schimbare, având acces la servicii și produse fără a depinde de tehnologie sau bănci . De asemenea, eliminarea restricțiilor privind plățile cash ar proteja vieții private a cetățenilor, reducând riscul de expunere a datelor personale în mediul electronic. Acest lucru ar contribui la consolidarea libertății individuale și a controlului asupra finanțelor personale . În final, eliminarea interdicției ar crea un mediu social mai egalitar și mai incluziv , promovând participarea tuturor membrilor societății la viața economică a țării.
4. Impact asupra mediului	Un impact pozitiv asupra mediului într-o serie de moduri: reducerea utilizării tranzacțiilor electronice ar diminua nevoia de producție și eliminare a cardurilor de credit și a dispozitivelor electronice, ceea ce ar conduce la o reducere a consumului de resurse naturale și a deșeurilor electronice. De asemenea, eliminarea taxelor și infrastructurii necesare pentru tranzacțiile electronice ar reduce consumul de energie electrică și emisiile asociate, contribuind la diminuarea amprente de carbon a sistemelor financiare. Mai mult, ar încuraja mai multe tranzacții locale și mici afaceri, reducând astfel necesitatea transportului și a logisticelor globale, cu un impact benefic asupra emisiilor de carbon legate de transport. Prin urmare, eliminarea restricțiilor privind plățile cash ar contribui la promovarea unei economii mai sustenabile și la reducerea impactului asupra mediului.
5. Alte informații	Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Guvernul nu a prezentat un impact bugetar pentru măsurile privind limitarea plăților cu numerar prin Legea nr. 296/2023, astfel că din acest punct de vedere un impact nu există sau nu poate fi estimat pentru segmentul plafoanelor modificate prin această lege, iar în ceea ce privește combaterea evaziunii, astfel cum reiese din datele existente la nivel european, limitarea plăților cu numerar nu a combătut evaziunea în ultimii 25 de ani pentru a se putea spune că eliminarea acestor interdicții ar afecta veniturile bugetului de stat în mod negativ. În plus, există și efecte pozitive pentru bugetul de stat, generate de extinderea activităților economice, eficientizarea costurilor operaționale, participarea mai extinsă la schimburi economice, astfel cum am descris mai sus.

Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din						

care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
(iii) transferuri între unități ale administrației publice						
(iiii) Alte cheltuieli						
(iiii) Cheltuieli de capital						
b) bugetele locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugetele locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea						

veniturilor bugetare						
6. Calculele detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații						

Secțiunea a 5-a
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Proiecte de acte normative suplimentare	Nu este cazul.
2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie	Nu este cazul.
3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente	Nu este cazul.
4. Evaluarea conformității	Nu este cazul.
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Nu este cazul.
6. Alte informații	Nu este cazul.

Secțiunea a 6-a
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	Nu este cazul.
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul prezentului act normativ	Nu este cazul.
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care prezentul act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile <i>Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale</i> la elaborarea proiectelor de acte normative	Nu este cazul.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile <i>Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente</i>	Nu este cazul.

5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Necesită avizul Consiliului Legislativ, Consiliului Economic și Social.
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării actului normativ	Nu este cazul
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării prezentului act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice.	Nu este cazul.
3. Alte informații	
Secțiunea a 8-a Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a prezentului act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul

În numele inițiatorilor:

Deputat USR Cristina Mădălina Prună

Deputat USR Claudiu Iulius Gavril Năsui

LEGE pentru asigurarea dreptului de a plăti cu numerar pe teritoriul României prin abrogarea Legii nr. 70/2015

Nr. Crt.	Nume Prenume	Deputat / Senator	Grup Parlamentar
1	NASOI CLAUDIU	Dep	USR
2	PRUNA CRISTINA	Dep	USR
3	RODBANU Bogdan	Dep	USR
4	ȘTEFAN MIHAIL LOBATA	Dep	USR
5	POP RARES TUDOR	Dep	USR
6	CRISTIAN BRIAN	Dep	USR
7	HANGAN POLYANNA	DEP	USR
8	DENISA-ELENA NEAGU	DEP	USR
9	VIOREL BALTĂREȘTU	DEP	USR
10	Rodhe cliruta	DEP	USR
11	MURARIU OANA	DEP	USR
12	Badea Mihai Alexandru	Dep	USR
13	BOTR, Z MIHAIL - CATALIN	DEP	USR
14	HAVARNEANU FILIP	DEP	USR
15	TERENȚE EUGEN	DEP	USR
16	ANDREI MARIUS MIPTODE	Dep	USR
17	WIENER ADRIAN	DEP	USR
18	Lazăr Ion Marian	DEP	USR
19	GIURGIU ADRIAN	DEP	USR
20	DIANA BUZOIANU	DEP	USR
21	BULAI IULIAN	DEP	USR

LEGE pentru asigurarea dreptului de a plăti cu numerar pe teritoriul României prin abrogarea Legii nr. 70/2015

[illegible]